

ACTUALITEITEN WBP E.A.
13 december 2017 | Juridische PAO Leiden

De belangrijkste Wbp-uitspraken van 2017

prof. mr. Gerrit-Jan Zwenne & mr. Quinten Kroes

Universiteit Leiden

uitspraken

1. HR 24 februari 2017 (kenteken en belastingen) *Gerrit-Jan*
2. HR 24 februari 2017 (vergeetrecht) *Quinten*
3. Rb Den Haag 8 mei 2017 (OV-chip en studiebeurs) *Gerrit-Jan*
4. Hof Amsterdam, 15 mei 2017 (kentekenparkeren) *Quinten*
5. Rb Gelderland 13 juli 2017 (afvalpas) *Quinten*
6. Rb Midden-Nederland (Vzr) 2 augustus 2017 (benchmark ROM) *Gerrit-Jan*
7. ABRvS, 23 augustus 2017 (IGZ klachten) *Quinten*
8. ABRvS 20 september 2017 (Ov-chip kortingabonnement) *Gerrit-Jan*
9. HR 1 december 2017 (zorginfrastructuur) *Quinten*

behandelplan
1. feiten
2. rechtsvragen
3. oordeel
4. betekenis

1. HR 24 FEBRUARI 2017, ECLI:NL:HR:2017:288
(KENTEKEN EN BELASTINGEN)

HR 24 februari 2017 (kenteken en belastingen)

feiten

Belastingdienst gebruikt kentekens ter controle van rittenregistraties van privégebruik leaseauto

oordeel

Er is geen vereiste wettelijke grondslag die de verwerking van gegevens rechtvaardigt.

rechtsvraag

Mag dit? Of: biedt de belastingwet daarvoor een toereikende basis?

betekenis

Belastingdienst mag lease-rijders niet op deze wijze, zonder precieze wettelijke grondslag controleren

[Er moet sprake zijn van] een wettelijk voorschrift waaruit de burger met voldoende precisie kan opmaken welke gegevens kunnen worden verzameld en vastgelegd, en onder welke voorwaarden die gegevens kunnen worden bewerkt, bewaard en gebruikt

Fiscus mag geen kentekens verzamelen
De Belastingdienst mag data over leaserijders, afkomstig van politiecamera's, niet langer gebruiken voor boetes, aldus de Hoge Raad
Heck 24 februari 2017

NRC
NEDERLAND

Minimaal drie miljard kentekenfoto's ontfangt de Belastingdienst jaarlijks van voertuigen op de Nederlandse wegen, maar die zijn sinds vrijdag grotendeels waardeeloos. De beelden worden rechtstreeks doorgestuurd vanuit honderden kentekencamera's van de politie. Een ideaal middel om de routes van een kwart miljoen automobilisten te volgen die bij de Belastingdienst hebben

gemeld dat ze hun zakelijke auto niet privé gebruiken. Maar ook een grove inbreuk op de privacy, waarvoor geen toereikende wettelijke grondslag bestaat, zo oordeelde vrijdag de Hoge Raad. U verklaart als leaserijder minder dan 500 kilometer per jaar privé te hebben gereden, maar de camera's signaleerden uw auto op plaatsen die niet overeenkomen met uw ritten...

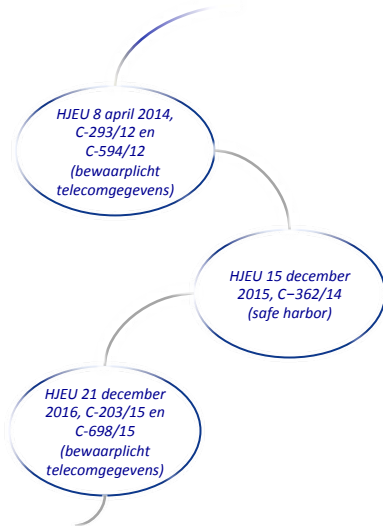
anders: stad rotterdam (1974)

dat toch, voor zover art. 49, lid 1, AWR al geacht kan worden de uitoefening van het in art. 8, lid 1, EVRM gewaarborgde recht op 'respect for his private and family life ... and his correspondence' te beperken, zulks ingevolge het bepaalde in de tweede lid van dat verdragsartikel wordt toegestaan, nu zodanige beperking kan worden aangemerkt als 'necessary in a democratic society in the interest of the economic well-being of the country'

HR 10 december 1974
ECLI:NL:HR:1974:AB4412

oftewel: als er al sprake is van een privacyinbreuk, dan nog is die nodig in een democratische samenleving

géén heel grote verrassing misschien, want...

*Het is niet aan de rechter,
en zeker niet aan de rechter
in kort geding, om in
algemene zin te bepalen
waar de grens precies moet
liggen, maar hier gaat het
verzoek in deze vorm naar
het oordeel van de
voorzieningenrechter in
ieder geval te ver...*

*Vzr. Rb Oost-Brabant 26
november 2013, ECLI:NL:RBOBR:
2013:6553*

2. HOGE RAAD 24 FEBRUARI 2017, ECLI:NL:HR:
2017:316 (VERGEETRECHT)

feiten

- cassatie in de zaak van het vergeetverzoek van de escort-huurmoord
- uitzending Peter R. de Vries
- verzoeker is veroordeeld tot zes jaar gevangenisstraf voor poging tot uitlokking van huurmoord
- Google Search verwijst bij invoering volledige naam naar boek dat door de kwestie geïnspireerd is

rechtsvraag

- hebben privacyrechten van betrokkene in beginsel voorrang op het economisch belang van een zoekmachine en gerechtvaardigd belang van gebruikers?

oordeel

- ja, in beginsel wel
- maar dat kan in bijzondere gevallen anders zijn afhankelijk van de aard van de betrokken informatie, gevoeligheid voor privéleven, belang van publiek bij kennisname (en rol van betrokkene in openbare leven)
- enkele feit dat informatie juist is en op ernstig misdrijf ziet is onvoldoende

betekenis

- HR maakt einde aan gelijkwaardige afweging van belangen die in lagere rechtspraak plaatsvond
- privacy gaat in beginsel toch voor
- afweging tegen bijzondere omstandigheden vergt grondige beoordeling
- vertrouwen we die toe aan commerciële zoekmachines..?

3. RB DEN HAAG 8 MEI 2017, ECLI:NL:RBDHA:
2017:5165 (OV-CHIP EN STUDIEBEURS)

Art. 5:16 Awb

Een toezichthouder is bevoegd inlichtingen te vorderen

Art. 5:17 Awb

1. Een toezichthouder is bevoegd inzage te vorderen van zakelijke gegevens en bescheiden.

2. Hij is bevoegd van de gegevens en bescheiden kopieën te maken.

3....

feiten

DUO verzamelt OV-gegevens ter controle van de uitwonende studiebeurs

oordeel

art. 5:16 en 5:17 Awb bieden onvoldoende grondslag

rechtsvraag

mag DUO ov-chipgegevens gebruiken bij de controle van de uitwonendebeurs?

betekenis

DUO mag niet zomaar ov-chipgegevens gebruiken bij controle van uitwonendebeurs

rechtbank

- schending van privacyrechten moet zijn voorzien bij wet ("*in accordance with the law*")
- die inmenging moet dus berusten op een naar behoren bekend gemaakt wettelijk voorschrift waaruit de burger met **voldoende precisie** kan opmaken welke persoonsgegevens voor welke doel worden vastgelegd
- en ook onder welke voorwaarden die gegevens voor dat doel kunnen worden bewaard en gebruikt

4. HOF A'DAM 15 MEI 2017, ECLI:NL:GHAMS:
2017:1796 (KENTEKENPARKEREN)

feiten

- Gemeente Amsterdam schrijft kentekenparkeren voor
- de voorzitter van Privacy First betaalt wel maar weigert registratie kenteken
- en eist in appèl KG gebod op alternatieve mogelijkheden zonder invoeren kenteken

*zie ook: ECLI:NL:RBAMS:
2015:358 (bestuursrechter)*

rechtsvraag

- is kentekenparkeren een geoorloofde inbreuk op de privacy?

oordeel

geen spoedeisend belang

- appellante was al lang bekend met beleid
- kan redelijkerwijs uitkomst bodemzaak afwachten

strijd met artikel 8 en 18 EVRM?

- Zonder nader onderzoek niet eenvoudig te beantwoorden
- Ook al positief beoordeeld in arrest 7 januari 2016 (ECLI:NL:GHAMS:2016:146)

betekenis

- het is lastig om in kort geding een uitspraak te krijgen over principiële zaken

5. VZR. RB GELDERLAND 13 JULI 2017, ECLI:NL:RBGEL:2017:3665 (AFVALPAS)

The screenshot shows a news article from the website 'de Gelderlander'. The header includes the logo 'dG' and the title 'de Gelderlander'. Below the logo is a navigation bar with 'Regio' selected, and other options: 'Algemeen', 'Sport', and 'Koken & Eten'. A search icon is also present. Underneath the navigation bar, there is a list of regions: 'Arnhem e.o.', 'Nijmegen e.o.', 'Achterhoek', 'Betuwe', 'De Vallei', 'Liemers', 'Maasland', 'Maas en Waal', and 'Rivierland'. The main headline of the article is 'Arnhem haalt je privacy uit de vuilnisbak'. The sub-headline reads: 'ARNHEM - Inwoners van Arnhem zouden met een afvalpas niet alleen hun vuilnis in de container gooien, maar ook hun privacy. Arnhemmer Michiel Jonker trekt al jaren ten strijde tegen de gemeente Arnhem, tot aan de Raad van State toe. Hij wil het 'verzamen van persoonsgegevens' via afval tegengaan.' Below the sub-headline, there is a timestamp: 'Berendien Tetelepta 06-05-17, 19:42 Laatste update: 19:46'. The main text of the article begins with: 'De gemeente zegt nu nog geen inzage te hebben in het vuilnisgedrag per huishouden, maar vanaf 1 januari 2018 wel. Hoeveel kwaad kan dat eigenlijk?' The article continues with: 'Een denkbeeldige inwoner van Arnhem loopt op een willekeurig tijdstip naar een ondergronds vuilniscontainer. Hij houdt zijn persoonlijke afvalpas voor de ondergrondse container en gooit er een vuilniszak in. Vanaf 1 januari zien ambtenaren van de gemeente Arnhem deze handeling in hun computer. Ze zien deze inwoner of iemand uit zijn huishouden de zak op dat tijdstip weggooide. De gemeente gebruikt deze gegevens om met hem af te rekenen. Per zak die hij weggooit moet hij 1,63 euro betalen. Maar wat zou de gemeente in theorie, nog meer kunnen doen met de gegevens op de afvalpas?'

feiten

- verzoek aan AP om handhavend op te treden tegen afvalpas Arnhem
- systeem waarbij containers alleen nog met adresgebonden afvalpas kunnen worden geopend

rechtsvraag

- als AP meent dat verwerking in strijd is met Wbp, mag zij dan toch afzien van handhaving?
- is er concreet zicht op legalisatie door invoering nieuw systeem?

oordeel

- invoering nieuw systeem onzeker, dus geen zicht op legalisatie
- vzw schorst beslissing om af te zien van handhaving, maar loopt niet vooruit op beslissing op bezwaar

betekenis

- weinig ruimte voor AP om te gedogen?

*Routine Outcome
Monitoring*

6. VZR. RB MIDDEN-NLD 2 AUGUSTUS 2017,
ECLIC:NL:RBMNE:2017:4011 (BENCHMARK
ROM)

feiten

persoonsgegevens van
zorgtrajecten worden d.m.v.
'eenwegspseudonimisatie'
anoniem (?) geregistreerd

oordeel

(vooralsnog) onvoldoende
aannemelijk dat er wel sprake
is van persoonsgegevens

rechtsvraag

betreft dit een verwerking van
persoonsgegevens en is de
Wbp van toepassing?

betekenis

geanonimiseerde
persoonsgegevens die niet
herleidbaar zijn vallen niet
onder de Wbp

betekenis

- het is lastig om in kort geding een uitspraak te krijgen over principiële zaken

7. ABRVS 23 AUGUSTUS 2017, ECLI:NL:RVS:
2017:2232 (IGZ KLACHTEN)

feiten

- betrokkene verzoekt om verwijdering eigen niet in behandeling genomen klacht (over fysiotherapeut) bij Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ) en Landelijk Meldpunt Zorg (LMZ)
- Minister Volksgezondheid, Welzijn en Sport had geweigerd en rechtbank achtte beroep daartegen gegrond

rechtsvraag

is het bewaren van de klacht wel of niet in overeenstemming met de Wbp

- het gaat om bijzondere gegevens
- wettelijke bewaarplicht? (Archiefwet)

oordeel

art. 23 lid 1 sub f: zwaarwegend algemeen belang met een wettelijke grondslag (of ontheffing AP)

- de Archiefwet is te algemeen, en biedt geen grondslag om bijzondere gegevens conform de Wbp te verwerken

art. 23 lid 1 sub a: toestemming

- er is geen toestemming voor opslag gegeven, voorafgaande publicatie bewaarbeleid maakt dit niet anders

betekenis

- ook de overheid loopt aan tegen strenge regels bijzondere gegevens
- Archiefwet biedt op zichzelf geen wettelijke grondslag voor bewaren van bijzondere gegevens
- toetsing aan 23 lid 1 sub b: gemiste kans?

8. ABRVS 20 SEPTEMBER 2017, ECLI:NL:RVS:
2017:2555 (OV-CHIP KORTINGS-ABONNEMENT)

feiten

- Jonker wil anoniem reizen met OV-chip én met korting
- NS biedt dat kortingsabonnement niet aan
- Jonker verzoek Ap handhavend op te treden en NS te dwingen hem dit abonnement aan te bieden
- Ap wijst dit verzoek af, na een kort verkennend onderzoek(je) en onder verwijzing naar eerder onderzoek
- Rb vernietigt Ap-besluit en draagt de toezichthouder op alsnog onderzoek te doen, omdat Jonker alternatieven heeft voorgesteld

rechtsvraag

had Ap inderdaad mogen volstaan met een verkennend onderzoek?

oordeel

neen. het verzoek mocht niet zonder voldoende onderzoek worden afgewezen

betekenis

Ap moet goed onderzoek doen. En heeft dat inmiddels bijna afgerond

*rapport wordt
binnenkort verwacht*

7.2.1. Teneinde na te gaan of sprake is van een mogelijke overtreding diende beoordeeld te worden of het voor de uitvoering van de overeenkomst betreffende een voordeelurenabonnement noodzakelijk is dat de persoonsgegevens worden verwerkt door het verplicht stellen van een persoonlijke OV-chipkaart. Ook diende te worden beoordeeld of als gevolg van het verplicht stellen van de persoonlijke OV-chipkaart die verwerking van persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en niet bovenmatig is.

[Ap] heeft verwezen naar reeds uitgevoerde onderzoeken. Het betreft: [...]. In die onderzoeken is niet onderzocht of de verwerking van persoonsgegevens door middel van een persoonlijke OV-chipkaart noodzakelijk is voor het sluiten en de uitvoering van de overeenkomst betreffende het voordeelurenabonnement en [...] of als gevolg van het verplicht stellen van de persoonlijke OV-chipkaart voor een abonnement die verwerking van persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en niet bovenmatig is.

De rechtbank heeft daarom terecht overwogen dat de verwijzing naar de reeds eerder uitgevoerde onderzoeken niet toereikend is.

9. HOGE RAAD 1 DECEMBER 2017 ECLI:NL:HR:2017:3053 (ZORGINFRASTRUCTUUR)

feiten

- Vereniging Praktijkhoudende Huisartsen tegen Zorgaanbieders voor Zorgcommunicatie over doorstart EPD
- Landelijk Schakelpunt (LSP)
- verwerking op basis van toestemming (en niet obv wettelijke grondslag)

rechtsvraag

is de voorgenomen infrastructuur onverenigbaar met 8 EVRM, Wbp, medisch beroepsgeheim vanwege:

- onmogelijkheid kennisname te beperken tot specifieke doelen/derden (overmatigheid)
- gebrekkige toestemming
- kan toestemming beroepsgeheim opzij zetten (9 lid 4 Wbp)

oordeel

- ook bij toestemming speelt proportionaliteit een rol (Santander), maar het is niet overmatig dat er meer in het dossier zit dan een waarnemend arts in een concreet geval misschien nodig heeft
- toestemming kan beroepsgeheim opzij zetten
- vrije toestemming = zonder enige dwang
- specifiek = weten welke concrete gegevensset in welke situatie voor welk type zorgverlener inzichtelijk is

betekenis

- dat iets beter kan, wil nog niet zeggen dat het in huidige vorm niet mag
- eerste HR-arrest waarin AVG wordt genoemd?
- helaas geen verdere uitspraak over betekenis 'vrije' toestemming

10. BONUS!

een pasfoto is een rasgeven.. of toch niet?

... *[onjuist is]* dat in een geval waarin de vordering uitdrukkelijk ook betrekking had op foto's van personen, toepassing van [art. 18 Wbp en 126nf Sv over rasgegevens] alleen in aanmerking komt indien met de vordering is *beoogd de desbetreffende gevoelige [ras] informatie aan die foto's te ontlener*"

Conclusie AG 16 mei 2017
ECLI:NL:PHR:2017:547

HR 23 maart 2010
ECLI:NL:HR:2010:BK6331

[over 'gevoelige gegevens' in de zin van art. 126nf Sv] Een ongenuanceerde uitleg van deze overwegingen zou ertoe leiden dat *opnamen van beveiligingscamera's per definitie gevoelige gegevens bevatten, omdat uit die opnamen het ras van de afgebeelde persoon is op te maken. Dat lijkt mij overtrokken.*

g.j.zwenne@law.leidenuniv.nl

quinten.kroes@brinkhof.nl

VRAGEN?

